

Prikaz stanja duševnih poremećaja i bolesti u Splitsko-dalmatinskoj županiji

(Mental Disorders in Splitsko Dalmatinska County)

Jasna Ninčević

Odjel za praćenje i promicanje duševnog zdravlja
Služba za socijalnu medicinu
Zavod za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije

Uvod

Ustav SZO (1946.) definira zdravlje kao «stanje potpunog tjelesnog, duševnog i socijalnog blagostanja, a ne samo odsutnost bolesti i iznemoglosti».

Dakle, već samo definicija zdravlja sadržava u sebi pojam «duševnog blagostanja». Koliko god bilo teško definirati sam pojam «zdravlja», još je teže definirati pojam «duševnog zdravlja». Po jednoj od najčešće korištenih definicija duševnog zdravlja Svjetskog saveza za duševno zdravlje (1974.) duševno zdravlje je «stanje koje omogućuje optimalan psihički, intelektualni i osjećajni/emocionalni razvoj pojedinca u onoj mjeri u kojoj je taj razvoj u skladu s razvojem drugih pojedinaca».

Duševno zdravlje predstavlja važnu sastavnicu općeg zdravlja, a samim tim postaje i značajan segment javno zdravstvenog djelovanja. Vrijeme u kojem živimo donosi sa sobom niz promjena koje zahtijevaju brzu prilagodljivost i fleksibilnost, te povećavaju opterećenja čovjeka u svakodnevnom životu. Rastuće breme bolesti dijelom obuhvaća i duševno zdravlje, a broj oboljelih od duševnih poremećaja i bolesti raste svakim danom. Zbog toga vrijednost duševnog zdravlja mora biti prepoznata na svim razinama i u svim sektorima društva.

Danas se sve više ističe da nije bitno samo liječiti duševne poremećaje i bolesti, već čuvati i promicati dobro (pozitivno) duševno zdravlje. Prevencija mnogih duševnih bolesti je moguća, a njihovo liječenje u većini slučajeva postalo je vrlo uspješno. Mjerilo uspješnog liječenja nije više samo nestanak simptoma bolesti, već omogućavanje bolesniku da nastavi s normalnim životom i radom u okviru svoje obitelji i šire zajednice.

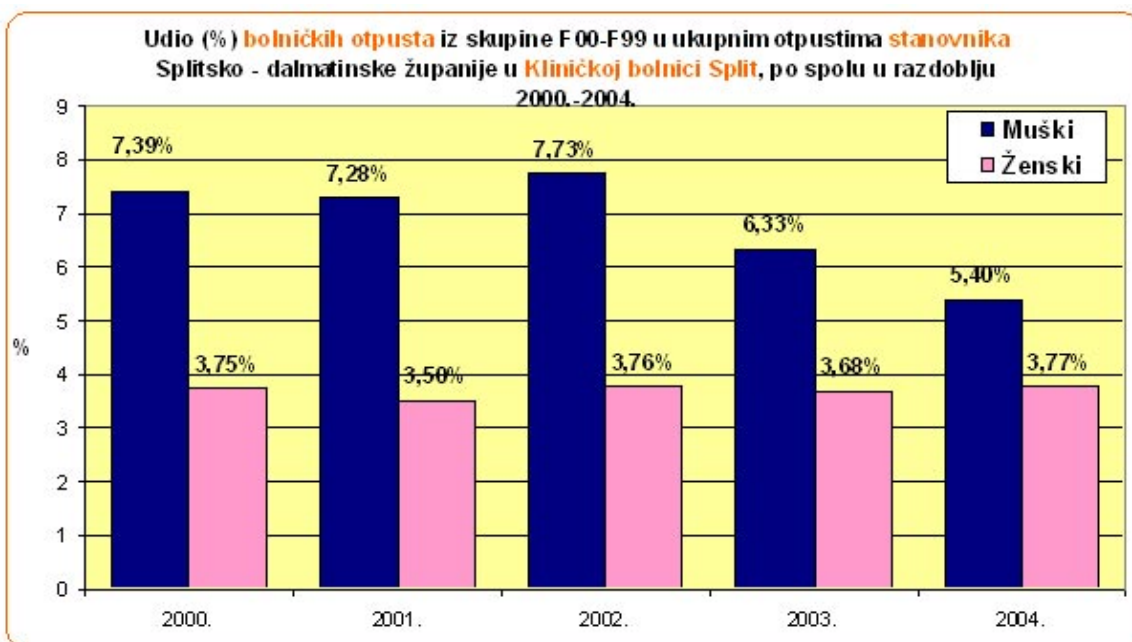
Stoga je jako važno u okvirima javno zdravstvenog djelovanja, pokrenuti strategije za očuvanje i unaprjeđenje duševnog zdravlja razvojem općih političkih uvjeta povoljnih za duševno zdravlje, promicanjem duševnog zdravlja, smanjivanjem rizičnih čimbenika za nastanak psihičkih poremećaja, te na koncu destigmatizacijom duševno oboljelih osoba i njihovim uključivanjem u svakodnevni život i rad u zajednici.

Cilj i metode

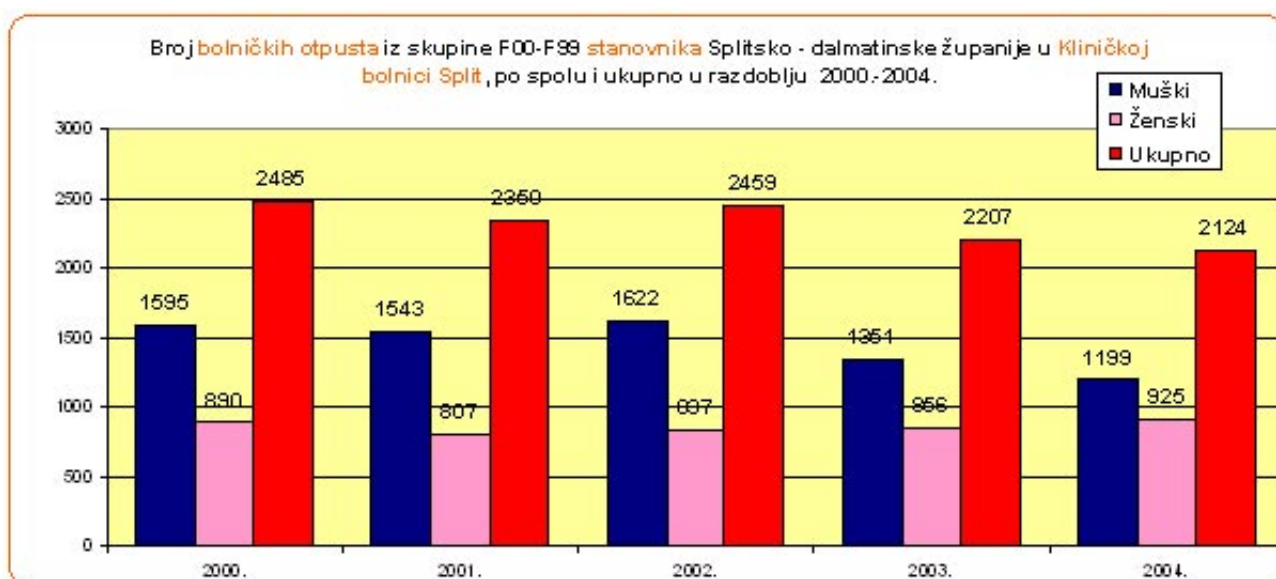
Cilj je ovog rada ukazati na važnost i veličinu učestalosti duševnih poremećaja i bolesti u Splitsko-dalmatinskoj županiji. Metodom deskriptivne epidemiologije prikazani su i analizirani podaci o bolničkom liječenju duševnih poremećaja i bolesti, njihovom udjelu u ukupnim hospitalizacijama u Kliničkoj bolnici Split, te vodećim dijagnozama iz skupine F00-F99 (MKB-10) u 2004. godini. Na isti način prikazani su i podaci iz primarne zdravstvene zaštite.

Rezultati

U Kliničkoj bolnici Split u razdoblju 2000.-2004. godine skupina F00-F99 (MKB-10) sudjelovala je u ukupnom broju hospitalizacija s udjelom koji se kretao u rasponu od 6.5 – 7%. Udio muške populacije u ukupnim broju hospitalizacija skupine F00-F99 bio je gotovo dvostruko veći od udjela žena (Slika 1. i 2.)

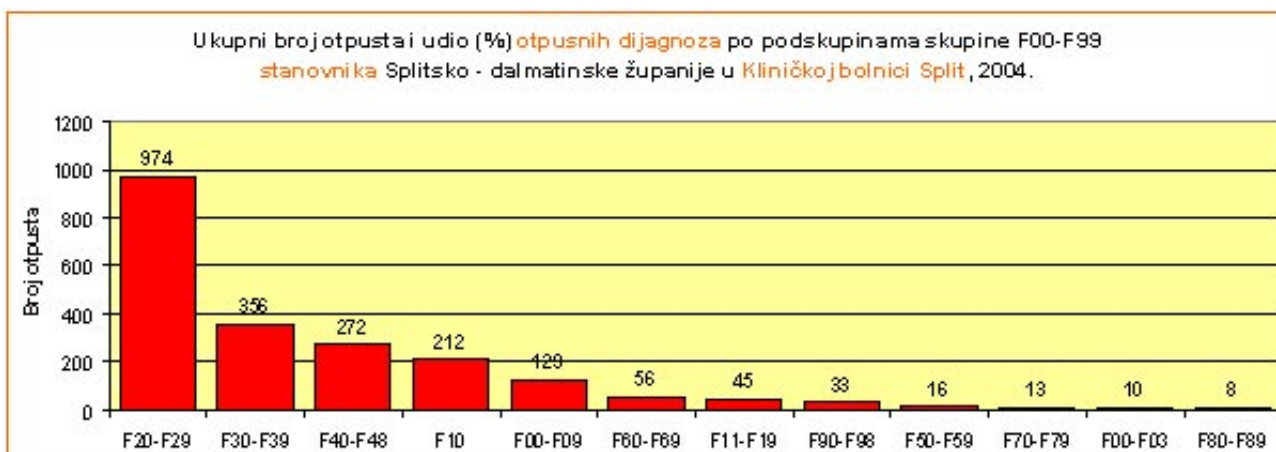

Slika 1.

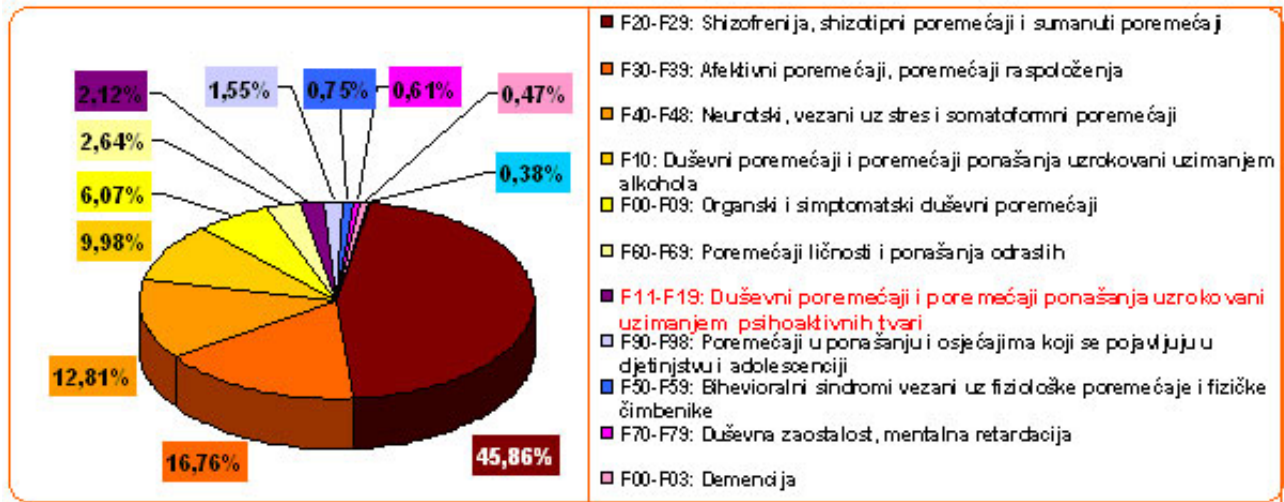

Slika 2.

Od ukupno 2 124 bolnička otpusta iz skupine F00-F99 u KB Split u 2004. godini, skupina shizofrenija, shizoidne i sumanutu poremećaji sudjelovali su s udjelom od 45.86% (974). Slijedi skupina afektivnih poremećaja s udjelom od 16.76%, a potom neurotski poremećaji i poremećaji vezani uz stres s udjelom od 12.81%, te duševni poremećaji uzrokovani konzumiranjem alkohola s udjelom od 9.98%. Posebnu skupinu čine duševni poremećaji zbog uzimanja psihoaktivnih tvari s udjelom od 2.21% (Slika 3.i 4.).

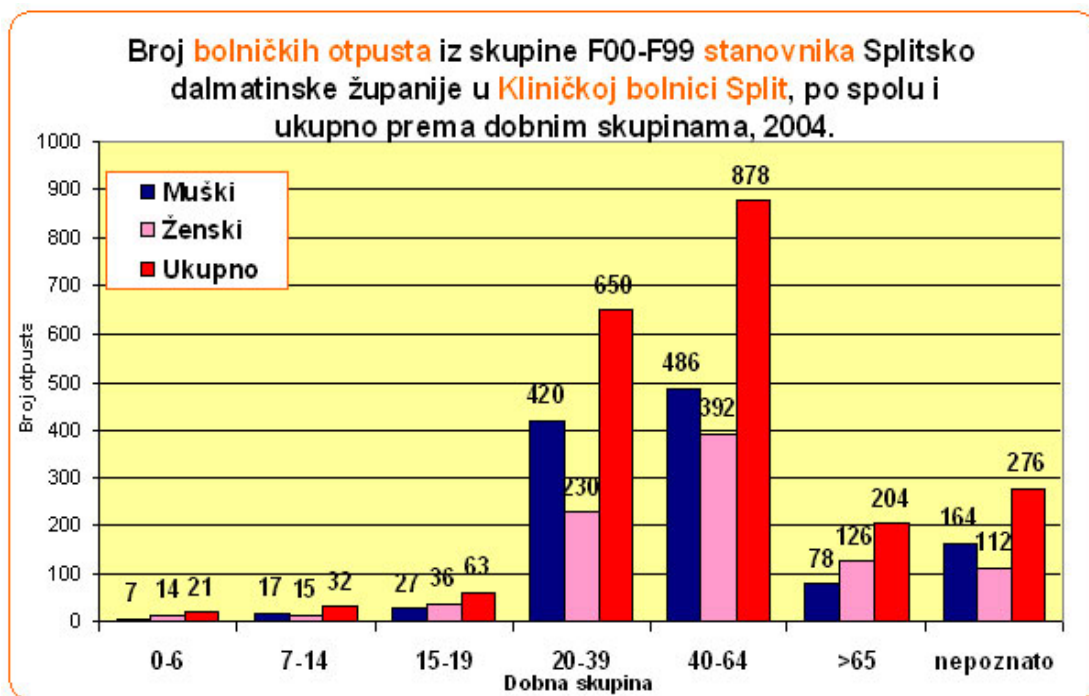

Slika 3.

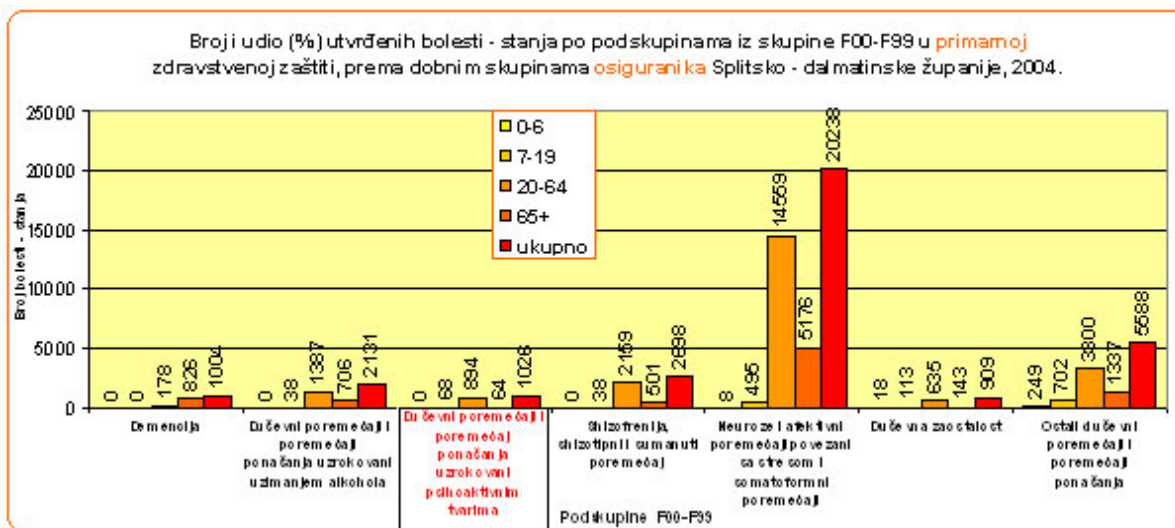
Slika 4.

Najveći udio bolesnika hospitaliziranih zbog dijagnoza iz skupine F00-F99 pripada dobnoj skupini od 20-64 godine, odnosno radno aktivnom stanovništvu (Slika 5.).

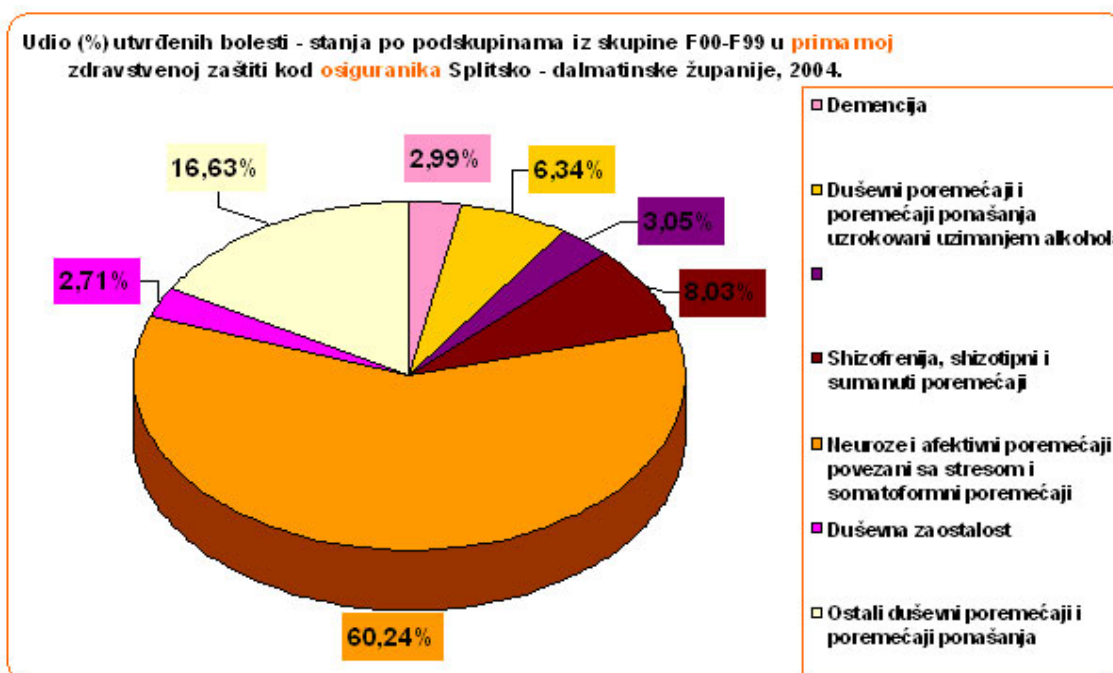

Slika 5.

U primarnoj zdravstvenoj zaštiti, vodeće dijagnoze iz skupine F00-F99 bile su neuroze i afektivni poremećaji povezani sa stresom, koji čine udio od čak 60.24%. Slijede shizofrenije, shizotipni i sumanuti poremećaji s udjelom od 8.03%, te poremećaji uzrokovani konzumiranjem alkohola s učešćem od 6.34%. (Slika 6. i 7.)

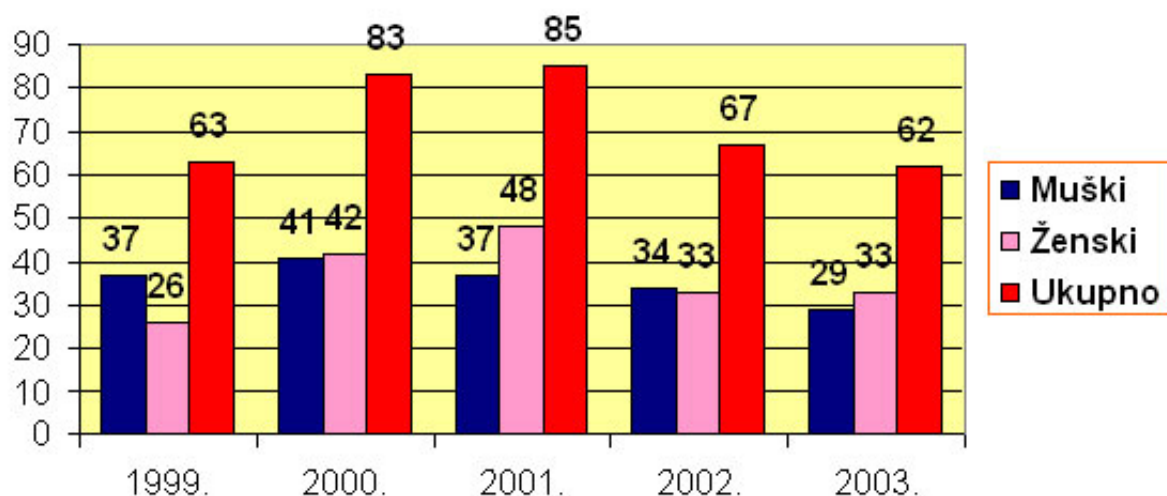
Slika 6.

Slika 7.

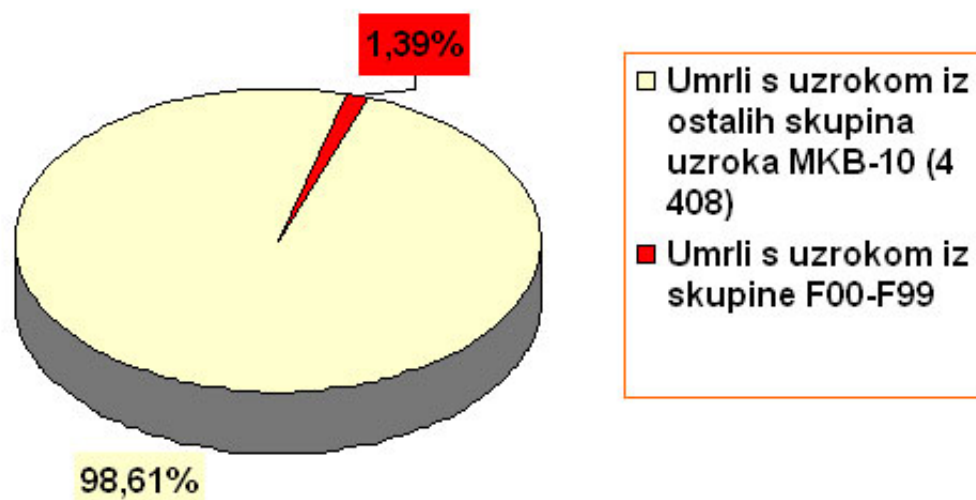
Bolesti i stanja iz skupine F00-F99 nisu se pojavljivale kao česti uzrok smrti u Splitsko-dalmatinskoj županiji. Bolestima-stanjima iz skupine F00-F99 u 2003. godini pripada udio od samo 1.3%, a od toga se najveći udio od 23% odnosio se na skupinu poremećaja ponašanja uzrokovanih uzimanjem psihoaktivnih droga (Slika 8. , 9. i 10.)

Broj umrlih stanovnika Splitsko - dalmatinske županije, prema spolu i ukupno s osnovnim uzrokom smrti iz skupine F00-F99 u razdoblju 1999.-2003.

Slika 8.

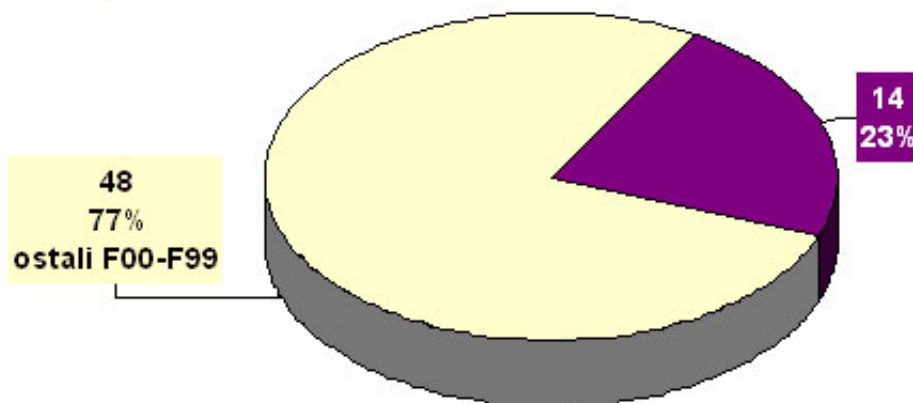
Udio (%) umrlih stanovnika Splitsko - dalmatinske županije s osnovnim uzrokom smrti iz skupine F00-F99 u ukupno umrlim, 2003.

Slika 9.

Broj i udio (%) umrlih stanovnika Splitsko - dalmatinske županije s osnovnim uzrokom smrti iz podskupine F11-F19 skupine F00-F99, 2003.

■ **F11-F19 Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani uzimanjem psihoaktivnih tvari**

Slika 10.

Zaključak

Iz prikazanih pokazatelja jasno se uočava činjenica da skupina F00-F99 ima značajan udio u ukupnom morbiditetu stanovnika Splitsko-dalmatinske županije. Zbog veličine i proširenosti ovog problema, nametnula se potreba za sustavnim nadzorom i praćenjem duševnih poremećaja i bolesti, te za promicanjem i očuvanjem pozitivnog duševnog zdravlja. Prepoznavši ovu problematiku kao značajan segment javno zdravstvenog djelovanja, u Zavodu za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije, u okviru Službe za socijalnu medicinu, zdravstveno informiranje i zdravstveni odgoj, osnovan je Odjel za praćenje i promicanje duševnog zdravlja, sukladno razvoju javno zdravstvenog djelovanja u svijetu, u kojem duševno zdravlje zauzima sve značajnije mjesto u organiziranim naporima zdravstvene skrbi za očuvanjem zdravlja i sprječavanjem bolesti.

Literatura

1. Prikaz zdravstvenog stanja stanovništva i zdravstvene djelatnosti u 2004. godini. Zavod za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije, 2005.
2. Jakšić Ž, Kovačić L i sur. Socijalna medicina, Medicinska naklada, Zagreb, 2000.

Kontakt: Jasna Ninčević, dr. med.

Zavod za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije

Vukovarska 46, 21000 Split

tel: 021 480 269

fax: 021 480 406